

אח

הח

תרגומי השירה הלירית לעברית מאת אדולף גומן
Лирическая поэзия в переводе на иврит Адольфа Гомана

בוריס פסטרנאק
הרומן "דוקטור ז'יוואגו". פרק 17
שירים של יורי ז'יוואגו

Б.Пастернак

роман «Доктор Живаго». ч.17 Стихи Юрия Живаго

предисловие и примечания переводчика

תרגום מרוסית. פתח-דבר והערות של המתרגם

adolf.goman@gmail.com

ב.פסטרנק

(1890 – 1960)

Содержание

О Борисе Пастернаке

«Стихи Юрия Живаго»

1. Гамлет
2. Март
4. Белая ночь
5. Весенняя распутица
6. Объяснение
7. Лето в городе
8. Ветер
9. Хмель
10. Бабье лето
11. Свадьба
12. Осень
13. Сказка
14. Август
15. Зимняя ночь
16. Разлука
17. Свидание
19. Рассвет
21. Земля

תוכן העניינים

[על בוריס פסטרנק](#)

"שירי יורי ז'יוואגו"

1. [המלט](#)
2. [מרץ](#)
4. [לילה לבן](#)
5. [אביב. הפשרת שלגים](#)
6. [ודוי](#)
7. [קיץ בעיר](#)
8. [רוח](#)
9. [קשות](#)
10. [סוף הקיץ](#)
11. [החתנה](#)
12. [סתו](#)
13. [האגדה](#)
14. [אוגוסט](#)
15. [ליל חרף](#)
16. [פרדה](#)
17. [פגישה](#)
19. [שחר](#)
21. [הארץ](#)

על בוריס פסטרנק

בוריס פסטרנק, סופר ומשורר רוסי יהודי, נולד במוסקבה למשפחה של אנשי אמנות, אביו היה הצייר לאוניד פסטרנק ואמו הפסנתרנית רוזה קאופמן. שני הוריו היו בין הבוודדים מיהודי רוסיה הצארית שטיפסו בסולם החברתי והתערו בחברה מבלי להמיר את דתם. האב, שהיה צייר חשוב, אף היה פטור מגירוש מוסקבה ב-1891 בגלל השכלתו הגבוהה; מסיבות מוסריות, סירב כל חייו להיטבל. פסטרנק הזדהה רגשית עם הנצרות האורתודוקסית הרוסית, ובשנות ה-40 וה-50 נהג לבקר בכנסיות לעיתים קרובות. הוא אף טען בבגרותו שאומנתו הזקנה הטבילה אותו בילדותו, אך רוב הביוגרפים שלו מעריכים שמדובר – כמו פרטים רבים אחרים בחייו – בבדותה פרי דמיונו. נישואיו ב-1922, לאחר שמהפכת אוקטובר סילקה כל מכשול חוקי מלא-נוצרים, נערכו על ידי רב, והוא רשם את דתו כ"יהודי" גם במסמכים אחרים. פסטרנק טען בביוגרפיה שלו כי מוצא משפחתו מיצחק אברבנאל, שר האוצר של ספרד במאה ה-15.

בהשפעת אמו נמשך מילדותו למוזיקה ובגיל 13 החל ללמוד אצל המלחין סקריאבין, שהיה ידיד המשפחה. אף שניבאו לו קריירה מזהירה, בגיל 18 נטש את המוזיקה לטובת הפילוסופיה. למד באוניברסיטת מוסקבה, וב-1912 נסע למרבורג שבגרמניה שם למד אצל הפילוסוף הרמן כהן. על אף שכהן הציע לו להישאר בגרמניה ולקבל תואר דוקטור, פסטרנק חזר לרוסיה והתמסר לכתיבת שירה. אך גם כאשר פנה לשירה לא הפנה עורף לאהבותיו הקודמות - שירתו נתנה ביטוי לתהיות פילוסופיות, וליריות מוזיקלית שרתה על השורות. בתקופה זו היה מיווד עם ולדימיר מאיאקובסקי, קשר שהייתה לו השפעה על יצירתו. ספר שיריו הראשון יצא לאור ב-1914 ובשנים שלאחר מכן הוציא לאור ספרי שירה נוספים שהחשוב שבהם הוא "אחותי החיים" (1922). בפרוזה שכתב פסטרנק (ובמיוחד ב"מכתבים מטולה" שאף לבטא את האידיאלים ששאב ממורהו הרוחני לב טולסטוי, אותו הכיר פסטרנק עוד בילדותו כאשר התארח עם הוריו באחוזתו של טולסטוי יאסנאיה פוליאנה שבפאתי העיר טולה

פסטרנק התקשה להסתגל לממסד הספרותי ששלט בחיי התרבות ברוסיה לאחר התבססות השלטון הסובייטי. שיריו כמעט ולא נדפסו, ועל מנת להתפרנס עסק רבות בתרגום מן הספרות האירופאית הקלאסית כמו גם מן הספרות בת-תקופתו. בשנות השלושים יצא עליו קצפו של המשטר משום שסירב לתמוך ב"טיהורים" של סטלין. שמו של בוריס פסטרנק היה ברשימת המועמדים להישלח לסיביר, אך ברגע האחרון שמו נמחק מהרשימה. מצבו של בן דודו המשורר היהודי-פולני, לאון פסטרנק, היה פחות טוב. כעונש על פעילותו האקטיביסטית בפולין - כתיבת שירה סטירית בגנות השלטון - הוא נאסר בשנת 1934 ונשלח לכלא.

כבר בשנות ה-30 עסק פסטרנק, יחד עם כתיבת שירה, גם בכתיבת פרוזה. בשנים 1945-1955 כתב את יצירתו הגדולה - הרומן "דוקטור ז'יוואגו" העוסק בגורל האינטליגנציה הרוסית במחצית הראשונה של המאה ה-20, ובמיוחד בשנות מלחמת האזרחים ברוסיה. גיבורו של הרומן הוא רופא שלאחר מותו נשאר ספר שירים. שירים אלו, שהם החלק האחרון ברומן, הם מפסגת יצירתו של פסטרנק. הספר מבוסס על דמותה של אולגה איבינסקיה, משוררת שהייתה אהובתו של פסטרנק בשלוש-עשרה השנים האחרונות של חייו. היא תעדה את סיפור האהבה הזה בספר. "דוקטור ז'יוואגו" נאסר להוצאה לאור בברית המועצות ב-1956, אך באותה שנה התפרסם במערב, ותורגם לכמה שפות. בעולם, הרומן זכה לתגובות נלהבות ומחברו הוכרז כזוכה פרס נובל לספרות לשנת 1958. אולם במולדתו של פסטרנק, התגובה הייתה שונה לחלוטין - הרומן הוכרז "אנטי-סובייטי" ומחברו הוצא מאיגוד הסופרים של ברית המועצות. עקב כל זאת, נאלץ פסטרנק לוותר על הפרס. בשנת 1987 בוטלה החלטה על הוצאתו מאיגוד הסופרים, הרומן פורסם בברית המועצות ב-1988, כמעט 30 שנה לאחר מותו של המחבר. בשנת 1989 בנו קיבל את פרס נובל של אביו. בוריס פסטרנק נפטר ב-1960 מסרטן הריאה. אף על פי שהתפרסמה על מותו רק הודעה קטנה בעיתון ספרותי, נהרו להלוויתו אלפים רבים. (מתוך ה"ויקיפדיה")

* * * *

הפרק האחרון ה-17 של הרומן "דוקטור ז'יוואגו" נקרא "השירים של יורי ז'יוואגו", וכולל 25 שירים, שחלקם פורסמו עוד לפני שהרומן הושלם. המחזור נחשב לאחד החשובים ביותר בליריקה רוסית במאה העשרים. בתרגום זה לא נכללו 7 שירים, העוסקים בנושאים, הקשורים ב"ברית החדשה", כי בתרגום הם זקוקים להערות רבות מדי.

השירים חוזרים לרעיונות ותיאורים של הרומן, אך באופן ובאור פיוטי, ללא עלילה רצופה. השיר "המלט", הפותח את המחזור, יכול להיחשב למפתח להבנת הרומן כולו. הרעיון המרכזי של המחזור הוא חשיפת המניע הנצחי של המאבק בין הטוב והרע, האור והחושך, החיים והמוות. בו מתוארים מבחני אופי של הגיבור בחייו הקשים, חוויותיו, הפגישה עם המוות והתגברות עליו באמצעות תמורות פנימיות ותחייה לחיים חדשים. למחזור יש קומפוזיציה מחושבת היטב משלו. יש בו שירים אוטוביוגרפיים.

שלושה ז'אנרים בולטים במחזור: אידיליה בתיאור הטבע במחזור השנתי שלו, אלגיה בתיאור הרגשות של הגיבור, ובלדה – קטעים עלילתיים אשר מקדמים את המחזור לסיומו. * (הלשון של המחזור מאוד מגוונת ועשירה. זה נכון גם לגבי אמצעים פיוטיים אחרים.

<https://cyberleninka.ru/article/n/zhanrovye-myshlenie-poeta-yuriya-zhivago> (*

стихи Юрия Живаго

1. Гамлет

Гул затих. Я вышел на подмости.
Прислонясь к дверному косяку,
Я ловлю в далеком отголоске
Что случится на моем веку.
На меня наставлен сумрак ночи
Тысячью биноклей на оси.
Если только можно, Авва Отче,
Чашу эту мимо пронеси.
Я люблю твой замысел упрямый
И играть согласен эту роль.
Но сейчас идет другая драма,
И на этот раз меня уволь.
Но продуман распорядок действий,
И неотвратим конец пути.
Я один, все тонет в фарисействе.
Жизнь прожить — не поле перейти.

"שירי יורי ז'יוואגו"

1. המלט

רעם פג. על הבמה עליתי
ועומד נשען על המשקוף,
מן ההד הקל לקלט רציתי,
מה יקרה עד שאבוא לסוף.
התמקד בי אור בין-הערבעים -
אלף משקפות על קצה הציר.
אם-יוכל להיות, אב בשמים,
את הכוס אלי אל תעביר. *
לרוחי מזמתך עקשת,
התפקיד הוא בשבילי נאות.
דרךמה כאן אחרת מתרחשת,
והפעם אבקש לשבת.
ברם ההצגה כחוק פועלת,
ובה סוף בלתי-נמנע רודה.
לבדי. צבוע כל החלד,
החיים לא חצית שדה. **

(* הבשורה הקדושה על-פי מתי כו לט :

"אבי אם-יוכל להיות תעברנא מעלי הכוס הזאת..."

** במקור פתגם רוסי: לחיות חיים זה לא כמו לחצות שדה. (החיים קשים וארוכים)

Солнце греет до седьмого пота,
И бушует, одурев, овраг.
Как у дюжей скотницы работа,
Дело у весны кипит в руках.
Чахнет снег и болен малокровьем
В веточках бессильно синих жил.
Но дымится жизнь в хлеву коровьем,
И здоровьем пышут зубья вил.
Эти ночи, эти дни и ночи!
Дробь капелей к середине дня,
Кровельных сосулк худосочье,
Ручейков бессонных болтовня!
Настежь все, конюшня и коровник.
Голуби в снегу клюют овес,
И всего живитель и виновник, —
Пахнет свежим воздухом навоз.

עוז של החמה, זעה גוברת,
משתולל ערוץ פראי סוער,
וכמו בידים של בוקרת
לאביב הפל הולך מהר.
החלשה את השלגים טורפת
בזרדים פחלים חסרי-אונים.
אך עזים חיים בתוך הרפת,
חסנים שני הקלשונים.
הלילות והימים האלה!
רסס הטפטוף בשיא היום,
ופטפט פלגים – שירת הפלא,
ונטיף הקרח דל מחום.
היונים לוקטות זרעים בשלג,
לרוחה פתוחים ארוה ודיר,
וגורם לכל תחית החלד -
זבל מתמלא צחות אור.

4. Белая ночь

4. לילה לבן

Мне далекое время мерещится,
Дом на Стране Петербургской.
Дочь степной небогатой помещицы,
Ты — на курсах, ты родом из Курска.
Ты — мила, у тебя есть поклонники.
Этой белою ночью мы оба,
Примостясь на твоём подоконнике,
Смотрим вниз с твоего небоскреба.
Фонари, точно бабочки газовые,
Утро тронуло первую дрожью.
То, что тихо тебе я рассказываю,
Так на спящие дали похоже.
Мы охвачены тою же самою
Оробелою верностью тайне,

בעבר שרעפי עוד שקוע:
בית שבשכונה "פטרבורגסקי",
את - בת בעלת קרקע צנוע,
ילידת קורסק, לומדת בקורסים.
חמודה, מחזרים לא חסרים לה.
ובליל לבן אנו בנחת
מטה מהחלון מסתכלים כך
מגורד השחקים שלך יחד.
תאורת פרפרי גז נפסקת,
כבר קרירות את הבקר הרעידה,
ואני מספר לה בשקט
על העיר שנומה לא הורידה.
בישנים, מצפים כאן כרגע
באמון באותו סוד הרינו

Как раскинувшийся панорамой
Петербург за Невою бескрайней.
Там вдали, по дремучим урочищам,
Этой ночью весеннею белой,
Соловьи славословьем грохочущим
Оглашают лесные пределы.
Ошалелое шелканье катится,
Голос маленькой птички ледащей
Пробуждает восторг и сумятицу
В глубине очарованной чащи.
В те места босоногою странницей
Пробирается ночь вдоль забора,
И за ней с подоконника тянется
След подслушанного разговора.
В отголосках беседы услышанной
По садам, огороженным тесом,
Ветви яблоневые и вишневые
Одеваются цветом белёсым.
И деревья, как призраки, белые
Высыпают толпой на дорогу,
Точно знаки прощальные делая
Белой ночи, выдавшей так много.

5. Весенняя распутица

Огни заката догорали.
Распутицей в бору глухом
В далекий хутор на Урале
Тащился человек верхом.
Болтала лошадь селезенкой,
И звону шлепавших подков
Дорогой вторила вдогонку
Вода в воронках родников.
Когда же опускал поводья
И шагом ехал верховой,

כְּמוֹ הַעִיר, פְּנוּרְמָה בְּרִקְעַ,
הַנִּבְּהָ אֵינְסוּפִי לְפָנָיו.
בְּמַרְחָק אֶרֶץ יַעַר נִרְדָּמַת,
לֵיל לִבָּן מִשְׁתַּרֵּר בְּלִי לְנוֹעַ,
וְזַמְיָרִים בְּשִׁירָה הַרוֹעֵמַת
מִשְׁמִיעִים בְּסִבְכֵימ: "הִלְלוּ יְהוָה!"
הַקִּשְׁת הַטְּרוּף מִתְגַּלְגֶּלֶת,
וְקוֹלָה הַצִּפּוֹר הַרוֹפֶפֶת
מְעוֹרָר מְהוּמָה מִתְלַהֶבֶת
בְּעֵמְקֵי הַחֲרָשָׁה מְכַשְׁפֶּת.
כְּמוֹ נוֹדָד יַחֲף אוֹ אִישׁ הַצִּיד
מִסְתַּתֵּר, מִתְגַּנֵּב לֵיל בְּרִטֹט,
אֲחֵרָיו מִחֲלוֹן שֵׁל הַבַּיִת
נִמְשָׁק קוֹ שֵׁל שִׁיחָה מְצַתֶּתֶת.
לְהַדִּים שֵׁל דּוֹ-שִׁיחַ לְקוֹחַ
מִתְלַבְּשִׁים בְּגִנָּה מְגִדֶּרֶת
כָּל עֵנְפֵי דּוֹבְדָבָן וְתַפּוּחַ
בְּשִׁמְלָה לְבָנָה נְהַדְרֶת.
וְיוֹצְאִים עֲצִים יַחַד לְדֶרֶךְ,
לְבָנִים כְּמוֹ רוּחוֹ שֵׁל מְנוּחַ,
וְנוֹשְׂרִים כְּסִימָן פְּרִדָּה פֶּרַח
אֶל הַלֵּיל הַלְבָן, עוֹבֵר-אַרְח.

5. אביב. הפשרת שלגים

איש לאטו, לסוס מניח,
בְּדֶרֶךְ-בֵּי-עַר-סִבְבָּה
לְכַפֵּר בְּתוֹךְ אוֹרְאֵל זְנִיחַ
רַכֵּב. אוֹר הַשְּׁקִיעָה דְּעָה.
הַסּוֹס טִלְטַל לוֹ טְחוּל נְפוּחַ.
וְלְצִלֵּי טְפִיחוֹת פְּרִסוֹת
מְעַרְפֵּל, מְקוֹר וְרוּחַ
עָנָה צִלֵּיל מִי הַמְעִיבוֹת.
וְכִשְׁהַרְפָּה מוֹשְׁכוֹת הַגְּבֵר,
רַכֵּב בְּצַעֲדִים קְצוּבוּיִם,

Прокатывало половодье
Вблизи весь гул и грохот свой.
Смеялся кто-то, плакал кто-то,
Крошились камни о кремни,
И падали в водовороты
С корнями вырванные пни.
А на пожарище заката,
В далекой прочерни ветвей,
Как гулкий колокол набата
Неистовствовал соловей.
Где ива вдовый свой повойник
Клонила, свесивши в овраг,
Как древний соловей-разбойник
Свистал он на семи дубах.
Какой беде, какой зазнобе
Предназначался этот пыл?
В кого ружейной крупной дробью
Он по чащобе запустил?
Казалось, вот он выйдет лешим
С привала беглых каторжан
Навстречу конным или пешим
Заставам здешних партизан.
Земля и небо, лес и поле
Ловили этот редкий звук,
Размеренные эти доли
Безумья, боли, счастья, мук.

שמע הוא רעם מכל עבר,
שאון המים הגבוהים,
קולות של צחוק, בכיה, מפלת,
התפוררות אבני כרפר,
ונפילה למערבלת
שרשי בול-עץ שנעקר.
וגם מבד עבה או זרד
לאש שקיעה בקצה אמיר
כמו פעמון שרפה או מרד
נטול הרסן שר זמיר.
וכשמראש תרזה על גדם
כסוי האלמנה נזרק,
הוא כמו "זמיר-גזלן" מקדם (*
על שבעת אלונים שרק.
לאילו אהובה או טכס
היה הלהט מיעד?
במי ירה הוא צרור הרס
לרחב סבך עבות לבד?
נראה היה: יבוא אל יער,
אסיר שנס מהגרדום
לקראת הארב תחת סהר
של פרטיזנים בני-מקום.
תבל הקשיבה שם לעשר
המנגינות הנדירות -
טרופ, כאב, יסור ואשר
של המנות המדודות.

(* גיבור מיתולוגיה סלבית עתיקה

6. Объяснение

Жизнь вернулась так же беспричинно,
Как когда-то странно прервалась.
Я на той же улице старинной,
Как тогда, в тот летний день и час.

6. ודי

החיים חזרו ללא שום פשר,
כמו שפעם הם פסקו פתאום.
שוב אותו רחוב ישן, וקנשר
עוד נשאר: אותה שעה ויום.

Те же люди и заботы те же,
И пожар заката не остыл,
Как его тогда к стене Манежа
Вечер смерти наспех пригвоздил.
Женщины в дешевом затрапезе
Так же ночью топчут башмаки.
Их потом на кровельном железе
Так же распинаят чердаки.
Вот одна походкою усталой
Медленно выходит на порог
И, поднявшись из полуподвала,
Переходит двор наискосок.
Я опять готовлю отговорки,
И опять все безразлично мне.
И соседка, обогнув задворки,
Оставляет нас наедине...

Не плачь, не морщь опухших губ,
Не собирай их в складки.
Разбередишь присохший струп
Весенней лихорадки.
Сними ладонь с моей груди,
Мы провода под током.
Друг к другу вновь, того гляди,
Нас бросит ненароком.
Пройдут года, ты вступишь в брак,
Забудешь неустройства.
Быть женщиной — великий шаг,
Сводить с ума — геройство.
А я пред чудом женских рук,
Спины, и плеч, и шеи
И так с привязанностью слуг
Весь век благоговею.
Но как ни сковывает ночь
Меня кольцом тоскливым,
Сильней на свете тяга прочь

ואתם בריות, אותו הנטל,
להב השקיעה עדין בוער,
כמו ברגע שאותו לפתל
של מנז' המות אז סמר. *)
הנשים בעניות הבגד
שוב בליל את העקב דורסות,
ואתן על הברזל של רפד
עליות הגג כמו אז צולבות.
הנה עוד אחת מהן עד מיט
עיפה נכנסת על הסף,
כי כדי לחצות חצר הבית,
היא עלתה מן המרתף עקשו.
שוב אני מכין תרוץ, ובטח,
שוב אדיש רואה הכל מצד.
השכנה סובבת את השטח,
משאירה אותנו כאן לבד ...

אל נא תבכי, קמטים אין ספור
הסירי משפתיים,
הן נפוחות וגלד עור
כבר התיבש בינתיים.
אל תפגעו בקרום מחלים -
סימן של הקדחת,
המחלה של אוהבים
שבאביב פורחת.
יד מחזי הורדי נא,
אנו - חוטים בזרם,
וזה אל זה בלי כונה
שוב נצמד כמו טרם.
תקחי לה איש ככלות הכל,
יהיה מגן ורע.
להיות אשה - צעד גדול,
גבורה היא לשגע.
נס האשה, נס על-זמני -
גבה, צנאר ושכם!
אותו, כמו משרת, אני

И манит страсть к разрывам.

מוקיר יותר מלחם.
אם זאת, למרות שליל מדק,
טבעת מקשרת, -
התאנה להתנתק
על כל נמוק גוברת.

(* בניין ציבורי גדול במוסקבה

7. Лето в городе

Разговоры вполголоса
И с поспешностью пылкой
Кверху собраны волосы
Всей копною с затылка.
Из-под гребня тяжелого
Смотрит женщина в шлеме,
Запрокинувши голову
Вместе с косами всеми.
А на улице жаркая
Ночь сулит непогоду,
И расходятся, шаркая,
По домам пешеходы.
Гром отрывистый слышится,
Отдающийся резко,
И от ветра колышится
На окне занавеска.
Наступает безмолвие,
Но по-прежнему парит,
И по-прежнему молнии
В небе шарят и шарят.
А когда светозарное
Утро знойное снова
Сушит лужи бульварные
После ливня ночного,
Смотрят хмуро по случаю

7. קיץ בעיר

שיחותינו בקול נמוך...
וכאלו מפרח
השער בקודקוד ערוך
כציצה מהערך.
אשה, תחת מסרק עדי,
מקסדה מסתכלת,
בראשה לגבה נטוי
צמותיה שוקלת.
וברחוב אור חם גדוש,
לקראת גשם בא הבל,
והביטה בצליל דשדוש,
מתפזרים הולכי רגל.
רעם כבר נשמע מקטע,
הד עונה, צורם אָזן,
וימרוח וילון עתה
מתנדנד נטול חסן.
ועדין אור הביל
בדממה של הערב
הברקים עודם כמו נחיל
מחפשים להם טרף.
כשהבקר מביא אורה,
מחמם את הדשא,
מיבש שלוליות שדרה
אחרי ליל הגשם,
על הכל מסתכלות קודרות,

Своего недосыпа
Вековые, пахучие,
Неотцветшие липы.

כי בקָשִׁי הַשְּׂכִימוֹ,
טליות ריחניות זקנות
שפְּרִיחָהּ לֹא הַשְּׁלִימוֹ.

8. Ветер

8. רוח

Я кончился, а ты жива.
И ветер, жалуясь и плача,
Раскачивает лес и дачу.
Не каждую сосну отдельно,
А полностью все деревья
Со всею далью беспредельной,
Как парусников кузова
На глади бухты корабельной.
И это не из удальства
Или из ярости бесцельной,
А чтоб в тоске найти слова
Тебе для песни колыбельной.

אָנִי גָמוּר, אַךְ חַיָּה אַתָּה.
בוֹכָה הָרוּחַ, מֵהִדְהִדֹת,
וְאֶת הַבַּיִת מְנַדְנֶדֶת,
לֹא עֵץ בּוֹדֵד - אֶת כָּל הַיַּעַר,
לֹא אֵיזָה אֶרֶן בְּנִפְרָד,
כָּל הַמְּרַחֵב תַּחַת הַסֶּהַר,
כְּמוֹ גּוּף סְפִינֹת מְפָרֵשׁ אֶחָת
עַל פְּנֵי מְפָרֵץ עֲטוּף בְּזָהָר.
לֹא מַעֲזוֹת שֶׁל לֵב וַיֵּד
אוֹ מֵתוֹךְ זַעַם חֶסֶר שְׁחָר,
אֶךְ כְּדִי לְמַצֵּא מְלִים בְּלִבְד
לָךְ לְשִׁיר עֲרֵשׁ בְּתוֹךְ צַעַר.

9. Хмель

9. קשות

Под ракитой, обвитой плющом,
От ненастья мы ищем защиты.
Наши плечи покрыты плащом.
Вкруг тебя мои руки обвиты.
Я ошибся. Кусты этих чаш
Не плющом перевиты, а хмелем.
Ну так лучше давай этот плащ
В ширину под собою расстелим.

גָּשָׁם. שִׁיחַ עֲטוּף בְּקִיסוֹסִים.
מְחַפְּשִׁים אָנוּ בּוֹ גַּג מַמִּים.
עַל כְּתֻפֵינוּ מְעִיל. בְּלִי הַסּוֹסִים
סְבִיב יְדֵיךָ כְּרֻכְתֵי יְדֵים.
הַתְּבַלְבְּלֵתִי בְּסִבְךָ הַהֶבֶל
בֵּין קִיסוֹסִים לְבֵין כְּשׁוֹת עַל שִׁיחֵנוּ.
טוֹב יוֹתֵר אִזְ אִם אֶת הַמְּעִיל
נִפְרֵשׁ כְּאֵן לְרַחֲבוֹ מִתְחַתֵּינוּ.

10. Бабье лето

10. סוף הקיץ

Лист смородины груб и матерчат.

(*)
עֵלָה דוֹמְדֵמְנִית גַּס כְּמוֹ תְּבֵן.

В доме хохот и стекла звенят,
В нем шинкуют, и квасят, и перчат,
И гвоздики кладут в маринад.
Лес забрасывает, как насмешник,
Этот шум на обрывистый склон,
Где сгоревший на солнце орешник
Словно жаром костра опален.
Здесь дорога спускается в балку,
Здесь и высохших старых коряг,
И лоскутницы осени жалко,
Все сметающей в этот овраг.
И того, что вселенная проще,
Чем иной полагает хитрец,
Что как в воду опущена роцца,
Что приходит всему свой конец.
Что глазами бессмысленно хлопать,
Когда все пред тобой сожжено,
И осенняя белая копоть
Паутиною тянет в окно.
Ход из сада в заборе проломан
И теряется в березняке.
В доме смех и хозяйственный гомон,
Тот же гомон и смех вдалеке.

צחוק גובר, כלים מצלצלים,
מרינדה עם ריח צפרן;
מרסקים, כובשים, מפלפלים..
והיער משליח בלעג
על מדרון את הצחוק עם ההד,
על אלסר שגשרף מן הלהט
של השמש כמו מן המוקד.
לערוץ כאן הדרך יורדת,
בו חבל על הבול היבש,
על הסתו: מדלות מתחסדת
לאסף הוא בלואים מתעקש,
על תבל שפשוטה שבעתים,
משאיש ערמומי מתאר,
וחרשה כמו טבולה בתוך מים,
ולכל דבר קץ בא מהר.
למצמץ בעינים אין טעם,
קשהכל לפניך שרוף,
וימשיך פיו סתו לבן פעם
כמו קורי-עכביש עוד לעוף.
בגדר הגנה נוצר סדק,
שביל יורד לחרשה מאבק.
ובבית אותו צחוק של עסק,
ואותה המלה במרחק.

(* במקור "קיץ נשי" – כינוי רוסי המקביל ל"קיץ אינדיאני" באנגלית - התקופה בתחילת סתיו עם מזג אוויר שטוף שמש, בזמן שכל עבודות חקלאיות בכפר הסתיימו ואפשר לנוח

11. Свадьба

Пересекши край двора,
Гости на гулянку
В дом невесты до утра
Перешли с тальянкой.
За хозяйскими дверьми

11. החתונה

ובערב לפלה
האורחים הגיעו
ואתם להלולה
מפוחית הביאו.
ומאחורי דלתות

В войлочной обивке
Стихли с часу до семи
Болтовни обрывки.
А зарею, в самый сон,
Только спать и спать бы,
Вновь запел аккордеон,
Уходя со свадьбы.
И рассыпал гармонист
Снова на баяне
Плеск ладоней, блеск монист,
Шум и гам гулянья.
И опять, опять, опять
Говорок частушки
Прямо к спящим на кровать
Ворвался с пирушки.
А одна, как снег, бела,
В шуме, свисте, гаме
Снова павой поплыла,
Поводя боками.
Помавая головой
И рукою правой,
В плясовой по мостовой,
Павой, павой, павой.
Вдруг задор и шум игры,
Топот хоровода,
Провалясь в тартарары,
Канули, как в воду
Просыпался шумный двор.
Деловое эхо
Вмешивалось в разговор
И раскаты смеха.
В необъятность неба, ввысь
Вихрем сизых пятен
Стаей голуби неслись,
Снявшись с голубятен.
Точно их за свадьбой вслед

בְּרִפּוּד הַלְבָד
רַק בְּלִיל, אַחַר חֲצוֹת
הַשְּׁתִתֶּק הַשֶּׁבֶט.
וּבְשַׁחַר הַמִּקְדָּם
כָּבֵר הַחֲלִיטוֹ: "נִיחָא!",
מְפוֹחִית יִצְאָה אֲתָם
וְלִשִׁיר הַמְּשִׁיכָה..
הַנֶּגֶן פִּזַּר צְלִילִים
לְקַרְיָאוֹת "לְחַיִּים!",
לְבָרֵק הָעֵדִיִּים
וְשִׁכְשׁוּךְ יְדַיִם.
שׁוֹב וְשׁוֹב פְּזָמוֹן חֲדָשׁ
לְמִקּוֹם שֶׁל נַחַת,
לְמִטָּה שֶׁל יְרַח-דְּבַשׁ
הַלּוּלָה שׁוֹלַחַת.
הַפְּלָה יוֹצֵאת לַחוּג,
לְבִנָּה כְּמוֹ שֶׁלֵּג,
וְזוֹרְמַת בְּלִי בֶן-זוּג
כְּבָרְבוֹר אוֹ פֶּלֶג.
מְנַדְנֶדֶת בְּגִיחָה
אֶת רֵאשִׁיה וְזָרוּעַ,
בְּרִקּוּד עַל מְדַרְכָּה,
מִמְשִׁיכָה לְרִקְעַ.
רַעַשׁ הַמְּשִׁחֶק פְּתָאוֹם
עִם רִקּוּד-מִפְּלֵת
נֶעְלָמוּ, נָפְלוּ לְתֵהוֹם
אוֹ לְמַעְרַבְלֵת.
כִּי סְאוֹן הָעֵבוּדוֹת,
הַדְּבָרִים בְּעֶסֶק
הַתְּעַרְבוּ בְּקוֹל שִׁיחוֹת
וְגִרְמוּ לְנִזְק.
עָטוּ מְשׁוֹבְרֵי אֶל עַל
הַיּוֹנִים מְשׁוּעַ
כְּכַתְּמִים בְּמַעְגָּל,
כְּחֻלְחָלִים בְּצַבַּע.
וְכֹאֲלוֹ הֵן נְשָׂאוּ

Спохватясь спросонья,
С пожеланьем многих лет
Выслали в погоню.
Жизнь ведь тоже только миг,
Только растворенье
Нас самих во всех других
Как бы им в даренье.
Только свадьба, вглубь окон
Рвущаяся снизу,
Только песня, только сон,
Только голубь сизый.

12. Осень

Я дал разъехаться домашним,
Все близкие давно в разброде,
И одиночеством всегдашним
Полно все в сердце и природе.
И вот я здесь с тобой в сторожке,
В лесу безлюдно и пустынно.
Как в песне, стежки и дорожки
Позаросли наполовину.
Теперь на нас одних с печалью
Глядят бревенчатые стены.
Мы братъ преград не обещали,
Мы будем гибнуть откровенно.
Мы сядем в час и встанем в третьем,
Я с книгою, ты с вышиваньем,
И на рассвете не заметим,
Как целоваться перестанем.
Еще пышней и бесшабашней
Шумите, осыпайтесь, листья,
И чашу горечи вчерашней
Сегодняшней тоской превысьте.
Привязанность, влеченье, прелесть!

אחולים לאשר
לשנים לזוג נשוי
וברכות לעשר.
כי חיים עוברים מהר –
רגע מתארע,
נמיסה באיש אחר,
מתנה לרע.
הם רק חתנה בליל
לחלון פוזלת,
רק חלום, רק שיר הלל,
רק יונה של תקלת.

12. סתו

נתתי לבני-בית ללכת,
כל הקרובים זרים כבר קבע,
וברדידות המתמשכת
הכל מלא - בלב, בטבע.
כאן שנינו בביתן. אין נשבו,
אין איש, היער חמור סגר.
למחצית פסו בעשב
(כמו גם בשיר) כל שביל ותפר.
עכשו צופים בצער בנו
קירות בולים, אין בנו אשר.
לכבש מחסום לא התכוננו,
נמות כאן בכנות, בישר.
אני עם ספר, את רוקמת
נשב בלילה שעתים,
בלי דעת בשעה מקדמת,
שנשיקות פסקו בינתיים.
עלים, נשרו ביתר רעש,
מפארים, הגבירו קצב,
לגביע מרורה של אמש -
של יום חדש הוסיפו עצב!
אין קשר, משיכה וקסם.

Рассеемся в сентябрьском шуме!
Заройся вся в осенний шелест!
Замри, или ополоумей!
Ты так же сбрасываешь платье,
Как роща сбрасывает листья,
Когда ты падаешь в объятье
В халате с шелковой кистью.
Ты — благо гибельного шага,
Когда житье тошней недуга,
А корень красоты — отвага,
И это тянет нас друг к другу.

13. Сказка

Встарь, во время оно,
В сказочном краю
Пробирался конный
Степью по репью.
Он спешил на сечу,
А в степной пыли
Темный лес навстречу
Вырастал вдали.
Ныло ретивое,
На сердце скребло:
Бойся водопомя,
Подтяни седло.
Не послушал конный
И во весь опор
Залетел с разгону
На лесной бугор.
Повернул с кургана,
Въехал в суходол,
Миновал поляну,
Гору перешел.
И забрел в ложбину

בְּסֵאוֹן סֶפֶטֶמְבֵּר פֶּה גּוֹעַת
שְׁבִי דָם אוֹ תֵאבְדִי בְעֵצָם
כָּבֵר בְּקִרְוֹב צְלִילוֹת הַדַּעַת.
כְּמוֹ עֲלוֹתוֹ הַשִּׁיר הַחֲרָשׁ,
כִּי אַתְּ, לְתוֹךְ חֲבוּק גּוֹלְשֵׁת,
אֶת שְׁמִלְתְּךָ זִרְקֵת לְקֶרֶשׁ,
חֲלוּק שֵׁל מְשִׁי רַק לּוֹבְשֵׁת.
כְּצַעַד לְאִסוֹן אֶת - מְגֵד
בְּשֵׁלֵב חַיִּים אֲלִיוֹ הַגְּעֵנוּ,
כִּי אִמְץ - שֶׁרֶשׁ שֵׁל הַחֲמֵד,
הוּא זֶה לְזֶה מוֹשֵׁף אוֹתֵנוּ.

13. האגדה

שְׁנוֹת עֶבֶר (בְּעֶרְףְּ),
אֶרֶץ אֲגָדִית,
הַפָּרֶשׁ בְּדֶרֶךְ,
עֶרְבָה קוֹצִית.
אֶל הַקֶּרֶב אֵץ נֶעַר
בְּאֵבֶק וְחוֹם.
לְקִרְאָתוֹ הַיַּעַר
קָם אֶפֶל פֶּתְאוֹם.
וְלָבוּ בִּינְתִים
לֹא שִׁקֵּט, קָאֵב:
הַשְּׁמֵר מִמִּים
וְהִדֵּק אֶכְפֵּ!
אֶךְ חֲצָפָה בּוֹטַחַת
וְחִזַּק הַסּוּס -
עָף עַל הַקֶּרַחַת
יַעַר בְּלִי הַסּוּס.
וְעָלָה עַל גְּבֵעַ,
בְּשִׁפְלָה עֶבֶר
וְחֲצָה עוֹד שְׁבֵעַ,
וְעִקַּף שָׁם הַר.
וְהַמְשִׁיךְ עֲדִין

И лесной тропой
Вышел на звериный
След и водопой.
И глухой к призыву,
И не вняв чутью,
Свел коня с обрыва
Попойть к ручью.
У ручья пещера,
Пред пещерой — брод.
Как бы пламя серы
Озаряло вход.
И в дыму багровом,
Застилавшем взор,
Отдаленным зовом
Огласился бор.
И тогда оврагом,
Вздрагнув, напрямик
Тронул конный шагом
На призывный крик.
И увидел конный,
И приник к копыю,
Голову дракона,
Хвост и чешую.
Пламенем из зева
Рассеивал он свет,
В три кольца вокруг девы
Обмотав хребет.
Туловище змея,
Как концом бича,
Поводило шей
У ее плеча.
Той страны обычай
Пленницу-красу
Отдавал в добычу
Чудищу в лесу.
Края население

בְּשִׁבִיל עֵקְבוֹת,
בָּא בְּסוֹף לְעֵין -
לְמִשְׁאֵב חַיּוֹת.
לְהִקְשִׁיב לְרִמְז
לֹא הָיָה מוֹכֵן,
אֶת סוֹסוֹ הִבִּיא אֶז
אֶל הַמַּעַיִן.
מְעָרָה קוֹדֶרֶת,
דֶּרֶךְ מַעְבָּר.
בְּגוֹפְרִית בּוֹעֶרֶת
חוֹר כְּנִיסָה מְאָר.
בְּאֵשׁ אֲדַמְדַּמֶּת
כְּשֶׁלֶה הָרְאִיָּה,
אֶת אֲזַנָּיו צוֹרֶמֶת
מִרְחוֹק קְרִיאָה.
אֶת הַשִּׁבִיל הִנְהוּ
רַק לְחוּשׁ יְכוֹל,
וְסוֹסוֹ הוֹבִיל הוּא
אֶל אוֹתוֹ הַקּוֹל.
וּפְתָאוֹם רָאָה שָׁם
(בְּחִנִּית אַחַז)
רֹאשׁ דְּרָקוֹן וְחֻטָּם,
גַּם וּמִקְשָׁקֶשׁ,
שִׁמְפִּיּוֹ זוֹרַע
לְהֵב וְאוֹרָה,
גוֹף כְּמוֹ קְפִיץ קוֹלֵעַ
סְבִיב הַנְּעָרָה.
כְּמוֹ שׁוֹט מְנַעֵנֵעַ
הוּא צוֹאֵר אֶרֶץ,
בְּכַתְּפָה נוֹגֵעַ,
מִתְכַּנֵּן לְמַעַר.
אֶת יְלִדַת-הַשִּׁפּוֹר
כְּמִנְהַג הַכֶּפֶר
אֶז נָתַנוּ כְּכֹפֶר
לְדֶרֶקוֹן אֲכָזֵר.
עַל בְּקִתּוֹת שִׁמְרוּ כָּךְ

Хижины свои
Выкупало пеней
Этой от змеи.
Змей обвил ей руку
И оплел гортань,
Получив на муку
В жертву эту дань.
Посмотрел с мольбою
Всадник в высь небес
И копьё для боя
Взял наперевес.
Сомкнутые веки.
Выси. Облака.
Воды. Броды. Реки.
Годы и века.
Конный в шлеме сбитом,
Сшибленный в бою.
Верный конь, копытом
Топчущий змею.
Конь и труп дракона
Рядом на песке.
В обмороке конный,
Дева в столбняке.
Светел свод полдневный,
Синева нежна.
Кто она? Царевна?
Дочь земли? Княжна?
То в избытке счастья
Слезы в три ручья,
То душа во власти
Сна и забытья.
То возврат здоровья,
То недвижность жил
От потери крови
И упадка сил.
Но сердца их бьются.

הם בְּלִית בְּרָרָה:
לְנַחֵשׁ כְּזָבַח
שְׁמוֹ נִעְרָה.
הַדְּרָקוֹן יְדִיָּה
כָּרָה כְּמַגְלָב,
הַלְחִיץ צְלַעוֹתֶיהָ,
הַתְקַרֵּב לִלֵּב.
פָּנָה לְבֵן-סֹמֶךְ
הַפָּרֶשׁ הַכּוֹן,
הַתְפַּלֵּל וְרִמַּח
לְדְרָקוֹן כּוֹן...
צַל עַל עַפְעָפִים.
עַנְנִים, מְרוֹמִים.
יְעָרוֹת וּמִים.
וּמֵאוֹת שָׁנִים.
מְשַׁטַּח הַגְּבֵר,
הוּא קְפוּא כְּמוֹ מֵת.,
סוֹס אֲמִיץ בְּפָגֶר
שֶׁל נַחֵשׁ חוֹבֵט.
הַפָּרֶשׁ שְׂרוּעַ -
הַתְעַלֵּף בְּחוּר.
נִעְרָה בְּלִי נוּעַ
עַל-יְדוֹ עַל צוּר.
הַמְרוֹם רוֹנֵחַ
יְכַחֵל זְנִית.
מִי הִיא? בֵּת שֶׁל מְלָךְ?
נְסִיכָה? כְּפָרִית?
פַּעַם מְרוֹב אֲשֶׁר
גַּל דְּמַעוֹת עָצוּם,
פַּעַם אֵין לָהּ כֶּשֶׁר
מִשְׁנֵתָה לְקוּם.
פַּעַם קוּם מִצְלִיחַ,
פַּעַם – עַל הַגֵּב
מֵאֲבָדֵן מְכָרִים
שֶׁל דָּמוֹ בְּקָרֵב.
אֶךְ בְּלֵב יֵשׁ כּוֹחַ,

То она, то он
Сияются очнуться
И впадают в сон.
Сомкнутые веки.
Выси. Облака.
Воды. Броды. Реки.
Годы и века.

ולסירוגין
עין חשים לפקח
ולישן חוזרים
צל על עפעפים.
עננים, מרומים.
יערות ומים.
ומאות שנים...

14. Август

14. אוגוסט

Как обещало, не обманывая,
Проникло солнце утром рано
Косою полосой шафрановою
От занавеси до дивана.
Оно покрыло жаркой охрою
Соседний лес, дома поселка,
Мою постель, подушку мокрую
И край стены за книжной полкой.
Я вспомнил, по какому поводу
Слегка увлажнена подушка.
Мне снилось, что ко мне на проводы
Шли по лесу вы друг за дружкой.
Вы шли толпою, врозь и парами,
Вдруг кто-то вспомнил, что сегодня
Шестое августа по старому,
Преображение Господне.
Обыкновенно свет без пламени
Исходит в этот день с Фавора,
И осень, ясная как знаменье,
К себе приковывает взоры.
И вы прошли сквозь мелкий, нищенский,
Нагой, трепещущий ольшаник
В имбирно-красный лес кладбищенский,
Горевший, как печатный пряник.
С притихшими его вершинами

כפי שהבטיחה, בלי שום שקר,
חדרה השמש, פס שרוע
על הרצפה השכם בבקר
בגון כרכם היה צבוע.
והיא כסתה בחום של אדם
את השכונה, חרשה בתפר,
פרית לחה, גופי עד שכם,
קיר מאחור הרף וספר.
מה פשר הלחות? נזכרתי:
אלי אתם דרך היער
זה אחר זה (על כה חלמתי)
הלכתם לבקור של צער.
בסה, לחוד, זוגות. לפתע
אחד נזכר: "שמעו, דומני,
היום ששי באוגוסט... בטח,
לפי הלוח היוליאני." (*
זה חג שנוי דמותו של ישו.
ביום הזה אור בלי שלהבת
יוצא מהר תבור, יש קשר
לבהירות של סתו נשגבת."
דלות חרשת אלמון עברתם,
נכנסתם לחלקה רוגעת -
ביער בית-קברות נכתתם,
זוהר כמו דבשנית מטבעת.
לאמירים שלו שמים

Соседей небо важно,
И голосами петушиными
Перекликалась даль протяжно.
В лесу казенной землемершею
Стояла смерть среди погоста,
Смотря в лицо мое умершее,
Чтоб вырыть яму мне по росту.
Был всеми ошутим физически
Спокойный голос чей-то рядом.
То прежний голос мой провидческий
Звучал, нетронутый распадом:
"Прощай, лазурь Преображенская
И золото второго Спаса,
Смягчи последней лаской женскою
Мне горечь рокового часа.
Прощайте, годы безвременщины.
Простимся, бездне унижений
Бросающая вызов женщина!
Я — поле твоего сраженья.
Прощай, размах крыла расправленный,
Полета вольное упорство,
И образ мира, в слове явленный,
И творчество, и чудотворство".

15. Зимняя ночь

Мело, мело по всей земле
Во все пределы.
Свеча горела на столе,
Свеча горела.
Как летом роем мошкара

התְּכַלַּת שְׁלֵהֶם הוֹסִיפוּ,
כְּפָרִים בְּקוֹל שִׁכְוֵי בֵּינְתֵימִים
קָרִיאוֹת בְּאֵרֵיכּוֹת הַחֲלִיפוֹ...
מוֹדֵד רִשְׁמִי, בָּר-יְפוֹי כּוֹחַ,
בֵּין הַקְּבֻרוֹת עִמֵּד הַמָּוֹת,
וְהַסֵּתֶכֶל בְּפָנַי מְנוּחַ,
לְבַחַר לוֹ בּוֹר וְסוּג מִצְבֹּת.
לְקוֹל שְׁלֵי כָּלֶם הַקְּשִׁיבוּ,
לְקוֹל שְׁקֵט, עֵתִיד יוֹדֵעַ.
הֲיֵה זֶה קוֹל חוֹזֶה, אֲשֶׁר בּוֹ
בְּבוֹר הַנְּמֵק לֹא נוֹגֵעַ:
"יָד הָאִשָּׁה הַמְּלֻטָּפֶת,
נָא לְרַכֵּה, הַמְּבֻרְכֶת,
בְּחִגְיָה הַמְּרַחֶפֶת
אֶת שְׁעֵתִי עֲכָשׁוּ נְחִתְכֶת.
הֲיֵו שְׁלוֹם, שְׁנִים בְּלִי טַעַם!
שְׁלוֹם, אִשָּׁה, עַל יְסוּרֶיךָ
קוֹרֵאת תִּגְר! אֵלֶיךָ. הַפַּעַם
אֲנִי – שְׂדֵה מֵאֲבָקֶיךָ.
הֲיֵו שְׁלוֹם, מְעוֹף בְּנַחַת,
כְּנָפֵי וְעִקְשֵׁנוֹת הַנְּפֹשׁ,
תִּבֵּל שְׁבַמְלָה נְפִתְחַת,
נְסִים שֶׁל יְצִירָה בְּחִפְשׁ".

(* רוסייה עברה מלוח-שנה יוליאני ללוח-שנה גרגוריאני בשנת 1918, אך הכנסייה האורתודוקסית ממשיכה להשתמש ב"לוח הישנה". לפי מסורת נוצרית, הר תבור הוא מקום חשוב בחיי ישו, ושם כל שנה ביום מסוים רואים אור ללא מקור.

15. ליל חרף

סופת שלגים מְכַל מְרַחֵק
הֵיטָה סוּאָנֶת.
בְּתוֹךְ צְנֻצְנֶת נֵר דֶּלֶק,
נֵר בְּצֻנְצֻנֶת.
וְכִמוּ בְּקִיץ עָף זְבוּבוֹן

Летит на пламя,
Слетались хлопья со двора
К оконной раме.
Метель лепила на стекле
Кружки и стрелы.
Свеча горела на столе,
Свеча горела.
На озаренный потолок
Ложились тени,
Скрещенья рук, скрещенья ног,
Судьбы скрещенья.
И падали два башмачка
Со стуком на пол.
И воск слезами с ночника
На платье капал.
И все терялось в снежной мгле
Седой и белой.
Свеча горела на столе,
Свеча горела.
На свечку дуло из угла,
И жар соблазна
Вздымал, как ангел, два крыла
Крестообразно.
Мело весь месяц в феврале,
И то и дело
Свеча горела на столе,
Свеча горела.

16. Разлука

С порога смотрит человек,
Не узнавая дома.
Ее отъезд был как побег,
Везде следы разгрома.
Повсюду в комнатах хаос.

אַל השלֵהבֶת,
פְּתִיתִים זָרְמוּ אֶל החִלּוֹן,
אֶל המַסְגֶּרֶת.
עַל הזְכוּכִית מְשַׁלֵּג דָּק
חוּג, חֵץ, שׁוֹשְׁנֶת...
בְּתוֹךְ צְנֻצָּנֶת נֵר דֶּלֶק,
נֵר בְּצֻנְצָנֶת
עַל התְּקֵרָה צְלָלִים מֵצַד
נִרְאִים כְּמוֹ כְּתֻבָּת,
שְׁלוֹב רִגְלִים, יַד בְּיָד,
גּוֹרֵל בְּצֻמָּת.
זוּג נְעָלִים קְטֻנְטוֹת
נִפְלוּ, הַמְתִּינוּ,
טְפוֹת דּוֹבֵג כְּטַל דְּמָעוֹת
שְׁמֵלָה הַכְּתִימוּ.
הַכֹּל בְּשִׁלְג חֲמֻקְמֻק.
שִׁיבַת עֲנֻנֶת.
בְּתוֹךְ צְנֻצָּנֶת נֵר דֶּלֶק,
נֵר בְּצֻנְצָנֶת.
אֲוִיר קָר עַל הַנֵּר נֹשֵׁב,
חוֹם הַמְדוּחַ
כְּמוֹ מִין מְלֶאכֶה הַנִּיף כְּנִפְיוֹ
כְּצֹלֵב בְּרוּחַ.
כֹּל פְּבְרוּאֵר הַשִּׁלְג חָג,
סוּפָה מְצֻנֶת.
בְּתוֹךְ צְנֻצָּנֶת נֵר דֶּלֶק,
נֵר בְּצֻנְצָנֶת.

16. פְּרֻדָּה

הוא מסתכל על הדיֶרָה,
כְּאִישׁ זָר, לְכֹל עֵבֶר.
עֲזִיבְתָהּ כֹּה מְהִירָה...
הִנֵּה הַרוּס הַחֹדֵר.
אך אֶת מֵדַת הַחֲרָבוֹת,

Он меры разоренья
Не замечает из-за слез
И приступа мигрени.
В ушах с утра какой-то шум.
Он в памяти иль грезит?
И почему ему на ум
Все мысль о море лезет?
Когда сквозь иней на окне
Не видно света Божья,
Безвыходность тоски вдвойне
С пустыней моря схожа.
Она была так дорога
Ему чертой любою,
Как морю близки берега
Всей линией прибоя.
Как затопляет камыши
Волнение после шторма,
Ушли на дно его души
Ее черты и формы.
В года мытарств, во времена
Немыслимого быта
Она волной судьбы со дна
Была к нему прибита.
Среди препятствий без числа,
Опасности минуя,
Волна несла ее, несла
И пригнала вплотную.
И вот теперь ее отъезд,
Насильственный, быть может.
Разлука их обоих съест,
Тоска с костями сгложет.
И человек глядит кругом:
Она в момент ухода
Все выворотила вверх дном
Из ящичков комода.
Он бродит, и до темноты

מֵאֵז נִכְנַס הוּא הַנָּה,
לֹא מִזְהָה מֵרֹב דְּמַעוֹת
וּמִהֲתַקֵּף מִיְגֶרְנָה.
הָאֵזֶן מִתְמַלֵּאת סְאוֹן,
וְלִהְבִּין אֵין כּוֹחַ:
הוּא עַר, חוֹלֵם? וְרַעִיוֹן
שֶׁל יָם מִנֵּין בְּמוֹחַ?
כְּשֶׁשָּׂוֵא עֵינוּ לְרֵאוֹת רוֹצָה
תוֹךְ כְּפוֹר אֶת הַשָּׁמַיִם,
גַּעְגּוּעִים לְלֹא מוֹצָא
דוֹמִים לַיָּם כְּפִלִּים.
הִיא יְקָרָה הֵיטָה אֵין סוֹף
לוֹ בְּתוֹי פְּנִיָּה,
כְּמוֹ שְׁלִיָּם קְרוֹב הַחוּף
בְּקוֹ מִשְׁבָּר נוֹגֵעַ.
כְּמוֹ עַל קִנֵּי סוֹף אַחַר סוֹפָה
גְּאוֹת הַיָּם עוֹבְרֵת,
כֶּה בְּתַחֲתִית נִפְשׁוֹ כְּסוֹפָה
גְּזָרָה שְׁלֵה נִסְתַּרְתָּ.
בְּשָׁנוֹת הַיְסוּרִים, עֵתָה,
כְּשֶׁלְּהוֹי אֵין פֶּשֶׁר,
עַל גַּל שֶׁל הַגּוֹרֵל הֵיטָה
לוֹ מִתַּחֲתִית מְגִשֵּׁת.
בֵּין מְכַשׁוּלִים שֶׁל הַמַּסָּע,
מִסְכָּנוֹת מוֹשִׁיעַ,
הַגַּל נָשָׂא אוֹתָהּ, נָשָׂא
וְלִצְמִידוֹת הַבִּיאָה.
מֵאֵז עֲזִיבְתָהּ, אוֹלֵי
כְּפוּיָה, כְּאֵב הַפֶּעַר
יֹאכַל אוֹתָם עֲכָשׁוּ, וְדָאֵי,
יִשְׁמִיד אוֹתָם הַצֶּעַר.
מִבֵּית סְבִיבוֹ נִדְהָם. נִזְכָּר:
כְּשֶׁהִיא עֲזָבָה וְאַצָּה,
דְּבָרִים מִמְּגֵרוֹת קִמְטָר
כֻּלָּם זָרְקָה הַחוּצָה.
הוּא מְשׁוּטֹט, עַד דְּמִדּוּמִים

Укладывает в ящик
Раскиданные лоскуты
И выкройки образчик.
И наколовшись об шитье
С невынутой иголкой,
Внезапно видит все ее
И плачет втихомолку.

מְחַזֵּר לְתוֹךְ הַרְהוּט
פְּסִי בְּדִים מְפֹזְרִים,
גְּזֵרֵת תְּפִירָה וּבְגָד.
כְּשֶׁמִתְכּוֹפֵף מְעַל לְבֵד
וּמַחֵט חֵשׁ, לְרַגַע
פְּתָאוּם רוֹאָה אוֹתָהּ לְבֵד
וְאֵז בּוֹכָה בְּלִי הַגָּה.

(* השיר 'פרידה' מתאר מראה בית לאחר חיפוש ומעצר. ככל הנראה מתייחס לאחד המעצרים של אולגה איווינסקאיה, אהובתו של פסטרנק שניהלה בשמו את כל ענייניו הספרותיים ואת המגעים עם הממסד. פסטרנק שנהנה ממעמד גבוה יחסית, ניצל ממלחצי הפלדה של ה'גולג', ומעולם לא נעצר ולא הוגלה. איווינסקאיה, לעומת זאת, נעצרה פעמיים "במקומו", ונשלחה למחנות הכפייה של סטלין. הבית התשיעי בשיר מדבר על היעלמות פתאומית, כפוייה בלא מידע כלשהו על העתיד, כפי שנהוג היה במעצר כזה, כה אופייני לתקופה. (הערה של מירי ליטווק) תרגום של מירי ליטווק -

<http://www.text.org.il/index.php?book=0703032>

(**) השיר נכתב בשנת 1953 (א.א. חזרה באפריל 1953), אך מתאר, כנראה, את מאצרה הראשון ב-09.10.1949 (הערה שלי – א.ג.)

17. Свидание

Засыпет снег дороги,
Завалит скаты крыш.
Пойду размять я ноги:
За дверью ты стоишь.
Одна в пальто осеннем,
Без шляпы, без калош,
Ты борешься с волненьем
И мокрый снег жуешь.
Деревья и ограды
Уходят вдаль, во мглу.
Одна средь снегопада
Стоишь ты на углу.
Течет вода с косынки
За рукава в обшлаг,

17. פְּגִישָׁה

יִסְתֵּר בְּשֵׁלֶג אֲרוֹחַ,
בְּשֵׁלֶג גַּג יַחְבֵּה.
אֵלֶךְ רַגְלִי לְמֵתַח:
פְּתָאוּם אוֹתְךָ רוֹאָה.
זְקֵט בְּלוּי לוֹבֶשֶׁת,
אֵין כָּבֵעַ, נֶעַל לַח,
רוֹעֵדֶת, מְתַרְגְּשֶׁת,
לוֹעֵסֶת שֵׁלֶג צַח.
עֲצִים, גְּדֵרוֹת בְּעֶרֶב
יוֹצְאִים לְצֵל הַבֵּייל,
וְשֵׁלֶג חָג בְּלִי הַרְף.
אֵת לְבֵדָה בְּשִׁבִיל.
מְצַעִיפֵךְ הַמַּיִם
זִרְמִים לְשִׁרוּלִים,

И каплями росинки
Сверкают в волосах.
И прядью белокурой,
Озарены: лицо,
Косынка и фигура
И это пальтецо.
Снег на ресницах влажен,
В твоих глазах тоска,
И весь твой облик слажен
Из одного куска.
Как будто бы железом,
Обмокнутым в сурьму,
Тебя вели нарезом
По сердцу моему.
И в нем навек засело
Смиренье этих черт,
И оттого нет дела,
Что свет жестокосерд.
И оттого двойтся
Вся эта ночь в снегу,
И провести границы
Меж нас я не могу.
Но кто мы и откуда,
Когда от всех тех лет
Остались пересуды,
А нас на свете нет?

כָּטַל מְלַחִים
וּמִשְׁעָר נוֹטְפִים.
מֵהַתְּלַתֵּל בְּאֶפֶל
אוֹר עַל פְּנֵיהַ נְשָׁפָה,
עַל כָּל גּוֹפָה, עַל כָּפֶל
שֶׁל הַצְּעִיף שְׁלָה.
הַשְּׁלֵג עַל רִיסֶיהָ,
עֲצָבוֹת בְּעֵין גְּלוּיָהָ,
דְּמוּתָהּ בְּכֹל קוּוֹיָהּ
מְגוּשׁ אֶחָד בְּנוֹיָהּ.
כְּאֵלוֹ בְּמַתְכָּת,
בְּאַנְטִימוֹן לוֹהֵט,
הַיָּד אוֹתָהּ לוֹחֶקֶת
עַל-פְּנֵי לְבִי כְּעַת.
וּבוֹ גְּלוּפִים בְּפָרְךָ
תַּוִּיךָ בְּעֵנֹתֶם,
לְכֵן אֲבַדָּה כָּל עֶרְךָ
קְשִׁיחוֹת שֶׁל הָעוֹלָם.
לְכֵן הַלֵּיל נִרְאָה לִי
בְּלוֹט שְׁלֵגִים כְּפוֹל,
בְּרִגְעִים הָאֵלֶּה
לֹא חֵשׁ בִּינֵינוּ גְבוּל.
מִי אָנוּ? אֵן עֲבָרְנוּ?
בְּמְרוֹצֵת שָׁנִים
כְּרִכִּילוֹת נְשֹׂאֲרָנוּ,
וְאָנוּ לֹא חַיִּים?

(* מופנה ככל הנראה אל אולגה איווינסקאיה, אהובתו ובת לוויתו של פסטרנק בארבע עשרה שנות חייו האחרונות. כמו כן, מקובל לחשוב שאולגה היא זו ששימשה מודל לדמותה של לאַרְה ב'דוקטור ז'יוואגו', אף שפסטרנק החל לכתוב את הרומן שנים רבות לפני שהכיר אותה.
(הערתה של מירי ליטווק)
תרגום של מירי ליטווק –

<http://www.text.org.il/index.php?book=0703032>

** (לא בכדי ברומן של פסטרנק השיר "פרידה" קודם לשיר "פגישה".
בשפה הרוסית למילה "פגישה" יש שתי מילים מקבילות: vstrecha – מושג

כללי ללא גוון רגשי, ו-svidanie שמתארת פגישה חשאית בין שני אוהבים, או ביקור אסיר בכלא. במילה זו משתמש פסטרנק תרתי משמע ככותרת לשיר הזה. א.א. נאצרה לראשונה ב-09.10.49. כשהיא כבר הייתה במחנה ריכוז, פסטרנק כתב שיר "פגישה" כהזייה או חלום על חזרתה. לכן, הפועלים בשתי השורות הראשונות מופיעים בזמן עתיד. הכותרת רומזת על מאצר ועל הפגישה. אנה אחמטובה אמרה שזהו "השיר הטוב ביותר בליריקה רוסית במאה ה-20" (הערה שלי - א.ג.)

19. Рассвет

Ты значил все в моей судьбе.
Потом пришла война, разруха,
И долго-долго о тебе
Ни слуху не было, ни духу.
И через много-много лет
Твой голос вновь меня встревожил.
Всю ночь читал я твой завет
И как от обморока ожил.
Мне к людям хочется, в толпу,
В их утреннее оживленье.
Я все готов разнести в щепу
И всех поставить на колени.
И я по лестнице бегу,
Как будто выхожу впервые
На эти улицы в снегу
И вымершие мостовые.
Везде встают, огни, уют,
Пьют чай, торопятся к трамваям.
В теченье нескольких минут
Вид города неузнаваем.
В воротах вьюга вяжет сеть
Из густо падающих хлопьев,
И чтобы во-время поспеть,
Все мчатся недоев-недопив.

19. שחר

בך נקשר כל גורלי.
אך באו מלחמה וְהָרָס,
ולא נודע עליך לי
במשך שנות קליה וכאוס.
ואחרי כל שנות ברךל
לקול שלך נדהם הקשבת,י,
קראתי מצוֹתְךָ בְלִיל
מהתעלפות כאלו שְבִתִי.
אני נמשך לאנשים
לערנות הצְהָרִים,
יכול הפל לשבר, לשים
את הבריות על הברכים.
אני קופץ על מדרגות
למדרכות ריקות, כְּאֵלוֹ
לראשונה הרחובות
בשֶׁלֶג לִפְנֵי הוֹפִיעוּ.
כלם הקיצו, אור, נוחות,
תה, חשמלית, כל איש יודע
לאן לרוץ ללא לאות,
העיר פתאום שנתה מראָהּ..
הסערה סורגת בד
מהפתיים נופלים עד אפל,
כלם רצים כגוש אחד
בלי שגומרים שתיה ואכל.

Я чувствую за них за всех,
Как будто побывал в их шкуре,
Я таю сам, как тает снег,
Я сам, как утро, брови хмурю.
Со мною люди без имен,
Деревья, дети, домоседы.
Я ими всеми побежден,
И только в том моя победа.

21. Земля

В московские особняки
Врывается весна нахрапом.
Выпархивает моль за шкапом
И ползает по летним шляпам,
И прячут шубы в сундуки.
По деревянным антресолям
Стоят цветочные горшки
С левкоем и желтофиолем,
И дышат комнаты привольем,
И пахнут пылью чердаки.
И улица запанибрата
С оконницей подслеповатой,
И белой ночи и закату
Не разминутся у реки.
И можно слышать в коридоре,
Что происходит на просторе,
О чем в случайном разговоре
С капелью говорит апрель.
Он знает тысячи историй
Про человеческое горе,
И по заборам стынют зори,
И тянут эту канитель.
И та же смесь огня и жути
На воле и в жилом уюте,

אני נרגש עבור כלם,
כאלו למקומם הגעתי,
אני נמס, כמו שלג חם;
כמו בקר את מצחי קמטתי.
אתי כל אנשים בלי שם,
כל עץ וילד שפסחתי.
אני נכנעתי כבר להם,
ורק בזה אני נצחתי.

21. הארץ

אל הבתים המוסקבאים
אביב חצוף פורץ פוחח.
העש מהארון פורח,
על כבע-קיץ חיש צונח...
מעילי-חרף מסתירים.
על כל קומת בינים עדר
של עציצים בטור מצג:
מנתור, כתלית... לתוך החדר
ריח אבק, חפשי מסגר,
יורד מעלית הגג.
וחש הרחוב קרבה נסתרת
אל החלון סומא מסגרת.
ליל עם שקיעה, ואיך מגברת
להפרד אין שום משג.
ממסדרון אפשר לשמע
מה מתרחש על עץ גבה,
על מה שם שח, מלא מרגוע,
אפריל עם קרח מטפטף.
הוא אלף ספורים יודע
על היגון שלב קורע,
ושחר מהקור גווע
גם הוא לשיח מצטרף.
אימה ואש בתערבת
במרחבים, תחת קמרת,

И всюду воздух сам не свой.
И тех же верб сквозные прутья,
И тех же белых почек вздутья
И на окне, и на распутье,
На улице и в мастерской.
Зачем же плачет даль в тумане,
И горько пахнет перегной?
На то ведь и мое призванье,
Чтоб не скучали расстоянья,
Чтобы за городскою гранью
Земле не тосковать одной.
Для этого весною ранней
Со мною сходятся друзья,
И наши вечера — прощанья,
Пирушки наши — завещанья,
Чтоб тайная струя страданья
Согрела холод бытия.

ולאֵויר אין מְנוּחָה.
אוֹתוֹ עֵץ עֶרְבָה, תִּרְכַּבֶּת
אוֹתָן נְצוֹת בְּלוֹטוֹת - הַסְּחָפֶת
עַל הַחֲלוֹן וְעַל הַצְּמֶת,
בְּרָחוֹב וְגַם בְּבֵית-מְלֶאכָה.
עַל מָה בּוֹכָה מְרַחֵב בְּרוּחַ,
מָה רִיחַ מֵר לְרִקְבוּבֵית?
הָרִי יְעוֹד שְׁלִי לְטָרַח,
כְּדִי שְׁמֻרְחָב יוּכַל לְשִׁמְחַ,
וְחוּץ לְעִיר תַּחֲוֹשׁ בְּנוֹחַ
הָאֶרֶץ שׁוֹב הָאֲבִיבֵית.
וּבְשִׁבִיל זֶה כָּל חֲבֵרֵינוּ
בְּפְרוּץ עוֹנָה חֲשִׁים לְקוּם,
לְבוֹא אֵלַי, וְעֶרְבֵינוּ -
פְּרָדוֹת, וְכָל מִשְׁתְּאוֹתֵינוּ -
הֵם צְנֹאוֹת, מֵאֲמִצֵּינוּ -
קִצֵּת לְחֶמֶם אֶת הַקָּיוּם.